

## **РЕАЛІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ ПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ АПК**

***БАБЕНКО В.О., К.Т.Н., Д.Е.Н., ДОЦЕНТ,  
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ В.Н. КАРАЗІНА***

Сучасний стан економіки України, значна частка якої належить аграрному сектору, залежить від точного оцінювання, прогнозування, ефективного планування й управління діяльністю підприємств АПК [1]. Особливо це стосується переробних підприємств, тому що на сектор переробки сільськогосподарської продукції припадає значна частка всього виробництва АПК, зокрема, з 370,8 млрд. грн. виробленої сільськогосподарської продукції у 2016 р. понад 230 млрд. грн. припадає на переробні підприємства. Частка переробної сфери АПК України в загальному обсязі експорту має тенденцію до зростання. Валова додана вартість, пов'язана з виробництвом сільськогосподарської сировини, становить не менше ніж 10 % (2015 р. – 12,2 %, 2016 р. – 10,3) і це є одним з найбільших показників у структурі ВВП України. Але у сфері агропереробки спостерігаються найменші показники валової доданої вартості – близько відсотка у структурі ВВП (1,2 % у 2015 р. та 1,14 % у 2016 р.), що свідчить про значний експортний потенціал України за рахунок розвитку інноваційної діяльності (ІД) переробних підприємств АПК.

Враховуючи недоліки наявних підходів до створення програмного забезпечення, для розв'язання задачі управління інноваційними процесами (ІП) переробного підприємства АПК розроблено систему інформаційного забезпечення (СІЗ УІПП) [2], де в якості інтерфейсу використовується веб-ресурс. До складу СІЗ УІПП входять основні програмні модулі: блок введення вихідної інформації моделі управління ІП переробного підприємства з урахуванням ризиків; блок формування обмежень моделі управління ІП переробного підприємства за наявності ризиків; вибір критеріїв оптимізації та параметрів їхньої скаляризації для процедури згортки цільової функції; розв'язання задачі ідентифікації параметрів моделі управління ІП переробного підприємства за наявності ризиків; обчислювальний модуль; перевірка дієвості результатів моделювання [3].

Для апробації СІЗ УІПП було взято переробні підприємства

Харківської області, які займалися ІД та запроваджували в своїй діяльності ІІ протягом 2010-2016 рр. Практична апробація деталізованої моделі багатокритеріальної програмної оптимізації управління ІІ, виконана на даних переробних підприємствах АПК Харківської області, які займались впровадженням ІІ упродовж останніх років, дала змогу перевірити модель на достовірність та адекватність.

На підставі отриманих результатів проаналізуємо показники фінансової стійкості переробних підприємств АПК Харківської області, які в якості інвестиційних ресурсів у загальному їх обсягу у т.ч. використовували кредитні кошти з 2010 по 2016 рр. Із усіх 22 переробних підприємств області, які займались у ці роки ІД, таких підприємств лише 4: публічне акціонерне товариство (ПАТ) «Філіп Моріс Україна», публічне акціонерне товариство «Куп'янський молочноконсервний комбінат», ПАТ «Хладопром», ТОВ «Український м'ясокомбінат», що свідчить про високу фінансову стійкість. Підтвердженням цього є середнє значення коефіцієнту фінансової стійкості по всіх переробних підприємствах Харківської області, які займались ІД в період з 2010 по 2016 рр., який складає 2,7426.

Стосовно підприємств, які зверталися до кредитування, то слід відмітити, що з досліджених років це здійснювалося для двох підприємств лише в 1 рік, а для двох інших – упродовж трьох років, тобто спостерігаємо одиничні випадки. Коефіцієнт фінансової стійкості має розкид від 0 до більш, ніж 20. Викликає стурбованість значення цього показника для ПАТ «Хладопром», який за всі роки кредитування в ІІ має мале значення фінансової стійкості. Але інші показники для цього підприємства мають додатні величини з тенденцією до збільшення. Має сенс розглянути показник індексу прибутковості, який є відношенням прибутку до обсягів інвестиційних ресурсів. Цей показник має невеликі значення: 2010 р. – 0,06, 2015 р. – 0,017, 2016 р. – 0,128 порівняно з середнім по всіх досліджених підприємствах, що дорівнює 2,74, але все одно свідчить про те, що підприємство є прибутковим. Рівень рентабельності від 0,098 до 0,26 також це підтверджує. По трьох інших підприємствах спостерігається така ж тенденція, але зі значно кращими показниками прибутковості за умови загального значення рентабельності більш, ніж 10 %.

Отримані розрахунки свідчать про загальну додатну рентабельність ІІ у середньому 0,21 % та прибутковість з середнім коефіцієнтом 2,74 %, що свідчить про вигідне вкладання

інвестиційних ресурсів підприємства в ІІ та їх ефективність. Усі досліджені підприємства є фінансово стійкими, оскільки практично всі для інвестування в ІІ використовували власні кошти.

Для забезпечення СІЗ УПП розроблено вимоги до технічної інфраструктури, визначено учасників проекту, їхні ролі та функції, порядок взаємодії за допомогою дослідження відповідних бізнес-процесів і пов'язування їх з наскрізними управлінськими процесами підприємства.

### **Література.**

1. План заходів з виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України та Стратегії сталого розвитку «Україна-2020» у 2015 році: Розпорядження Кабінету Міністрів України № 213, із змінами, від 22 липня 2015 р. // Офіц. вісн. України. – 2015 р. – № 60. – Ст. 1981.

2. Бабенко В.О. Концепція економіко-математичного моделювання управління інноваційними процесами переробних підприємств АПК / В.О. Бабенко // Бізнес Інформ. – 2014. – № 11. – С. 130-133.

3. Бабенко В.О. Управління інноваційними процесами переробних підприємств АПК (математичне моделювання та інформаційні технології): [монографія] / В.О. Бабенко; Харк. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. – Х.: ХНАУ, Мачулін, 2014. – 380 с.

## **НЕОБХІДНІСТЬ ІННОВАЦІЙНОГО ОНОВЛЕННЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ ПРОДУКЦІЇ**

***БОРЕЙКО В.І., А.Е.Н., ДОЦЕНТ,  
МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА***

За двадцять п'ять років незалежності України вітчизняні підприємства поступово пристосувалися до ринкових умов господарювання, однак, їхнє проникнення на міжнародні ринки ускладнене через низький технологічний рівень української продукції. Зазначене спричиняється до негативного сальдо зовнішньоекономічної діяльності нашої країни, в якій імпорт переважає експорт, а держава, постійно відчуваючи дефіцит іноземної